

PRESS RELEASE

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE

23 lutego 1999

ROCZNY RAPORT INCB
Informacja prasowa nr 5

Producenci narkotyków mają kłopoty z pozyskaniem surowca

Stróże prawa przechwycili 60 dużych transportów z chemikaliami służącymi do nielegalnej produkcji narkotyków

WIEDEN, 23 LUTEGO (Służba Informacyjna ONZ) – W ostatnich latach zdecydowanie wzrosła skuteczność władz w zakresie przechwytywania transportów chemikaliów, które miały być wykorzystane do nielegalnej produkcji narkotyków, stwierdza raport INCB.

Według danych jakimi dysponuje INCB, liczba przechwyconych dostaw tzw. „prekursorów”, czyli surowców używanych przez tajne laboratoria narkotykowe, wzrosła od 3 w 1994 roku do 60 w 1997 roku. To pozytywne zjawisko jest efektem współpracy rządów w wykrywaniu nowych metod i szlaków wykorzystywanych przez handlarzy narkotyków do transportu tych substancji.

W samym 1997 roku udało się przechwycić niecałe 141 ton efedryny i pseudoefedryny, które stanowią surowiec do produkcji metamfetaminy. W sumie, od 1994 roku skonfiskowano 200 ton tych substancji. Efedryna nadal trafia do nielegalnego obrotu, ale jej dostawy np. w południowo-wschodniej Azji i Ameryce Północnej są mniejsze niż potrzeby przestępczego świata.

Od 1994 roku udaremniono przemycenie do nielegalnego obrotu ponad 4.000 ton rozpuszczalników - metyloetylowego ketonu, acetonu i toluenu – potrzebnych do produkcji około 250 ton kokainy. W tym samym czasie skonfiskowano niecałe 84 tony P2P (1-fenilo-2-propanon), wystarczające do wyprodukowania około 40 ton amfetamin, i MDP-2-P (3,4-metylenodwuoksyfenyl-2-propanon), z których można wyprodukować 25 ton MDMA lub „ecstasy”.

Dziesięć lat temu powszechnie sądzono, że nie istnieją możliwości skutecznej kontroli tych substancji. Dzisiaj, coraz większa liczba rządów stosuje środki zapobiegające przedostaniu się do nielegalnego obrotu nawet podstawowych chemikaliów, mających wiele legalnych zastosowań.

W około 40% przypadków, przechwycenie nielegalnych dostaw było możliwe dzięki ich kontroli przez INCB przed wysyłką. Władze krajów produkujących substancje objęte międzynarodową kontrolą powiadamiają o zamiarze ich eksportu władze państw-importerów lub INCB. Ponadto, władze są niejednokrotnie informowane o podejrzanych zamówieniach przez przedstawicieli branży.

Zaostrzona kontrola nad podstawowymi surowcami

Państwa-strony traktatu z 1988 roku uzgodniły, że niektóre podstawowe surowce potrzebne do produkcji lub przetwarzania heroiny, kokainy i środków syntetycznych, takich jak stymulanty, powinny być objęte międzynarodową kontrolą.

Dzisiaj, po dziesięciu latach od wejścia traktatu w życie, rządy mają świadomość, że ścisłej kontroli powinny podlegać nawet tak podstawowe surowce w branży chemicznej jak nadmanganian potasu czy bezwodnik octowy, niezbędne do produkcji, odpowiednio, kokainy i heroiny.

W 1997 roku na terenie obu Ameryk przechwycono około 112 ton nadmanganianu potasu, czyli więcej niż udało się skonfiskować na przestrzeni czterech poprzednich lat.

Coraz więcej bezwodnika octowego konfiskują służby antynarkotykowe w Azji. Na przykład, w zeszłym roku przechwycono w Uzbekistanie transport 16 ton z Chin do Afganistanu, a w Pakistanie wykryto dostawę 10 ton z Niemiec.

Aby zwiększyć wykrywalność prób wprowadzenia nadmanganianu potasu i bezwodnika octowego do nielegalnego obrotu, podczas specjalnej sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ w 1998 roku międzynarodowa społeczność uzgodniła, że państwa-eksporterzy mają obowiązek przesłania państwom-importerom – na ich prośbę – powiadomienia o zamiarze eksportu. INCB wzywa rządy wszystkich krajów do ustanowienia mechanizmów kontroli popularnych chemikaliów w rodzaju nadmanganianu potasu i bezwodnika octowego, ponieważ dane dotyczące przechwyconych transportów wskazują, że handlarze narkotyków omijają państwa stosujące ostre procedury kontrolne.

Uzupełnianie listy kontrolowanych chemikaliów o nowe pozycje

W odpowiedzi na zastrzone środki kontroli, handlarze narkotyków wynaleźli nowe metody przetwarzania narkotyków przy użyciu środków nie podlegających kontroli na mocy konwencji z 1988 roku. Obecnie produkuje się również tzw. odpowiedniki kontrolowanych środków, które wymagają surowców nie wymienionych na „czarnej liście”, stwierdza raport INCB.

Aby pomóc władzom, INCB opracowała specjalny wykaz substancji nie wymienionych w traktacie z 1988 roku wraz z proponowanymi formami ich monitoringu. Ta inicjatywa INCB powinna zapewnić bardziej elastyczną kontrolę i szybką reakcję na nowe tendencje, stwierdza raport INCB.

Raport INCB stwierdza, że konwencję z 1988 roku ratyfikowało dotychczas 148 państw, w tym cała Unia Europejska. Stale rośnie też liczba państw, które aktywnie zwalczają handel narkotykami. Wśród państw-stron konwencji z 1988 znajduje się większość państw produkujących, eksportujących i importujących, a niektóre państwa, które nie podpisały porozumienia, jak RPA i Szwajcaria, podejmują konkretne kroki w celu kontroli niedozwolonych substancji w zgodzie z postanowieniami konwencji.

Globalne porozumienie na temat kontroli narkotyków

Prekursory i inne podstawowe substancje służące do nielegalnej produkcji narkotyków zostały objęte międzynarodową kontrolą na mocy Konwencji ONZ przeciwko Nielegalnemu Handlowi Środkami Odurzającymi i Substancjami Psychotropowymi z 1988 roku. INCB monitoruje wywiązywanie się państw z postanowień konwencji i pomaga rządów w wykrywaniu podejranych transakcji i podejmowaniu odpowiednich działań.

Popularne narkotyki i surowce używane do ich produkcji

Heroina: odurzający środek przeciwbólowy wytwarzany w drodze reakcji morfiny, otrzymywanej z opium, z bezwodnikiem octowym. W ulicznym handlu heroina jest sprzedawana w postaci białego lub jasno-brązowego proszku.

Bezwodnik kwasu octowego jest środkiem chemicznym produkowanym legalnie na całym świecie i stosowanym do wielu celów m.in. produkcji farmaceutyków i tworzyw sztucznych.

Kokaina: silny środek pobudzający. Najczęstsza postać kokainy to bezwonny, biały krystaliczny proszek, wdychany i wchłaniany do organizmu przez błonę śluzową w nosie. „Crack” to postać kokainy przeznaczonej do palenia. Kokaina to ekstrakt z liści koki, oczyszczony przy użyciu takich rozpuszczalników jak aceton i metyloetylowy keton.

Aceton to popularny rozpuszczalnik używany np. do czyszczenia pędzli i produkcji zmywacza do paznokci.

Metyloetylowy keton to rozpuszczalnik używany do produkcji klejów i farb.

Nadmanganian potasu jest szeroko stosowany jako oczyszczacz wody oraz środek dezynfekujący i wybielający.

„Lód” (inaczej „shabu”): jest to (najczęściej) sproszkowany wodorochlorek metamfetaminy przetworzony w duże kryształki. „Lód” jest bardzo silnym stymulantem, popularnym zwłaszcza w Azji. W Północnej Ameryce i Europie metamfetamina jest najczęściej zażywana w postaci wdychanego przez nos proszku („kryształ” lub „met”) albo tabletki („speed”). W nielegalnej produkcji materiałami wyjściowymi do produkcji „lodu” są efedryna lub pseudoefedryna. Pochodna substancja psychotropowa – amfetamina, bardzo rozpowszechniona w Europie, jest produkowana przy użyciu 1-fenilo-2-propanonu (P-2-P).

Efedryna jest produkowana w wersji syntetycznej lub naturalnej – jako ekstrakt z efedry, rośliny rosnącej w wielu częściach świata. Efedryna jest składnikiem wielu lekarstw na kaszel.

Pseudoefedryna jest szeroko dostępna jako składnik pozarecepturowych lekarstw na katar. *1-fenyl-2-propanon* jest stosowany w legalnej produkcji amfetaminy, metamfetaminy i niektórych pochodnych substancji.

Ecstasy: tą nazwa określa się szereg środków produkowanych nielegalnie na bazie 3,4-metyleno-dwuoksymetyloamfetaminy (MDMA), pochodnej amfetaminy. Ecstasy jest produkowany przy użyciu takich substancji wyjściowych jak safrol, izosafrol, 3,4-metylenodwuoksyfenyl—2-propanon (MDP-2-P) i piperonal.

MDP-2-P to środek stosowany do wyrobu składników perfum i w przemyśle zapachowym.